

## JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2004 rd

### Statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004

*Till stora utskottet*

#### INLEDNING

##### **Remiss**

Stora utskottet sände den 6 februari 2004 statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004 (E 111/2003 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för eventuella åtgärder.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- specialrådgivare Jyri Ollila, statsrådets kansli, EU-sekretariatet
- finansråd Tapio Mutikainen, finansministeriet

- överinspektör Sari Lahtinen, förstråd Anders Portin, överdirektör Veli-Pekka Talvela och konsultativ tjänsteman Antero Tuominen, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Kyösti Pietola, Lantbruksekonomiska forskningsanstalten
- direktör Tapio Kytölä, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf
- ordförande Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund
- direktör Claes von Ungern-Sternberg, Skogsindustri rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av  
— Livsmedelsindustriförbundet rf.

#### STATSRÅDETS UTREDNING

##### **Allmänna aspekter**

År 2004 påverkas verksamheten i Europeiska unionen av utvidgningen med tio nya medlemsstater den 1 maj, Europaparlamentsvalen i juni och en ny kommissions tillträde den 1 november. Europeiska rådet fattar i juni beslut om vem som ska bli ny kommissionsordförande.

Lagstiftningsarbetet i unionen bromsas upp på grund av Europaparlamentsvalen och kommissionsbytet. Debatten kommer att domineras av meddelandet Agenda 2007 och förslagen till lagstiftning utifrån den. Nederländerna vill driva fram ett resultat om hela Agenda 2007 redan

vid Europeiska rådet i december. Samtidigt pågår sonderingar om när tiden kan tänkas vara inne för att ta upp regeringskonferensen på nytt. Irland lägger upp en rapport för vårens rådsmöte om förutsättningarna att fortsätta förhandlingarna.

Kommissionen har väckt talan mot rådet för beslutet om efterlevnad av stabilitets- och tillväxtpakten. Medlemsstaternas inställning till domstolsbehandlingen kommer att färga av sig på unionens verksamhet.

Inom dessa ramar ska bl.a. frågan om hur Europa kan göras konkurrenskraftigare dryftas. Eu-

ropa sackar klart efter både Förenta staterna och flera länder i Asien.

Utöver detta kommer en av de största utmaningarna under 2004 att vara hur unionen fungerar efter utvidgningen den 1 maj 2004.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### **Jordbruks- och landsbygdspolitiken**

Utskottet framhåller att EU:s utvidgning påverkar vårt jordbruk genom ändringarna i gemenskapens jordbrukspolitik och livsmedelsmarknaden. Utvidgningen gör att finansieringen av gemenskapens jordbrukspolitik stramas åt. Också konkurrensen på den inre marknaden ökar, för jämfört med Finland är produktionskostnaderna lägre i de nya medlemsstaterna. EU fattade i fjol beslut om en omfattande jordbruksreform. Med tanke på Finland ser utskottet mycket negativt på att den historiska kopplingen mellan stödnivåer och referensavkastning inte kunde kapas. Jordbrukarna i Europas bästa jordbruksområden får fortfarande mest stöd.

Översynen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) innebär tre stora principiella förändringar i jordbrukets marknadsstöd, det s.k. CAP-stödet.

1. Stödet kopplas antingen helt eller delvis loss från jordbrukarnas produktionsbeslut, som odlingsarealerna för olika grödor och djurbesättningen på gårdar.

2. Stödet frikopplas från produktionen och betalas till gårdarna antingen utifrån produktionen 2000—2002 eller också betalas ett lika stort stöd helt eller delvis utifrån åkerarealen.

3. Rätten till CAP-stöd som fastställs för en gård blir överflyttbar så att gårdar åtminstone i begränsad omfattning kan bedriva handel med sina stödrättigheter.

I EU och Finland pågår förberedelser för genomförandet av denna jordbruksreform. Samtidigt förbereds nya program för ersättningar för mindre gynnade regioner och miljöstöd för jordbruket. Det är viktigt att det tillskott till finansiering enligt landsbygdsförordningen som frigörs

genom nedskurna jordbruksstöd (modulering) styrs till gårdarna t.ex. för LFA-ersättningar och miljöstöd för jordbruket. Minimimålet för slutförande av reformen bör vara att stöden inom Agenda 2000 kan kompenseras genom stöd som garanterar våra jordbrukare en motsvarande inkomstnivå. Utskottet understryker vidare att gemenskapsstöden i så stor utsträckning som möjligt bör kompletteras med nationella stöd när reformen genomförs. Målet bör vara en helhet som garanterar jordbrukarnas inkomster och uppmuntrar till att producera inhemsk mat av hög kvalitet.

När tyngdpunkten genom reformen förskjuts från marknadsstöd mot landsbygdsstöd påpekar utskottet att jordbruket fortfarande bör ses som ett centralt element i vår landsbygdspolitik. Landsbygdspolitiken bör förstärkas bl.a. så att den garanterar husdjursproduktionens fortlevnad i mindre gynnsamma områden. Efter reformen räcker det inte till bara med en arealbaserad LFA-ersättning.

En annan viktig sak är att lyfta fram att reformen är långsiktig och bestående. Marknaden måste övertygas om att det inte mera blir fråga om en återgång till tankegångar om att stödet ska frikopplas från produktionen oberoende av om medlemsstaterna beslutar låta t.ex. en del av CAP-stödet för kreaturshushållning fortsatt vara produktionsbundet.

Utskottet noterar att kommissionen har lämnat ett meddelande om budgeten för nästa fondperiod. Jordbruksbudgeten för 2007—2013 ska frysas på 2006 års nivå. Den årliga inflationsjusteringen ska vara bara 1 procent. Europeiska rådet fastställde detta i oktober 2002 och det utgör utgångspunkt också för kommissionens förslag för de kommande budgetramarna. Jordbruksstöden till de nya medlemsstaterna höjs stegvis. I år är stöden 25 procent av stöden till de gamla med-

lemsstaterna. År 2005 är de 30 procent och 2006 uppe i 35 procent. Under den nya budgetperioden stiger stöden till samma nivå som för de nuvarande medlemsstaterna. Dessa höjningar görs på den budget som frysts på 2006 års nivå. Kommissionen bedömer att jordbruksstöden till de nuvarande medlemsstaterna måste skäras redan från och med 2007. Utskottet förutsätter att stöden till små gårdar i EU-jämförelse inte skärs ens då. Besluten får inte sänka jordbrukarnas inkomster.

Beslut om budgetramarna fattas tidigast sommaren 2005. Utskottet kräver att de utgiftsramar som spikats för jordbruket i samband med utvidgningen och som också reformerna inom den gemensamma jordbrukspolitiken bygger inte inskränks ytterligare och att det ges garantier för anslagen för landsbygdsutveckling.

Det är viktigt att den tilltänkta överföringen från strukturfonden av medel i fonden för jordbruksstyrning sker fullt ut för skydd och utnyttjande av naturresurser. Dessutom skall finansieringen från fonden fungera på en flerårig och flexibel basis. Det nuvarande systemet medger att de sista projektåtgärderna finansieras i februari 2006. Utskottet anser att det krävs sådana övergångslösningar i fråga om programfinansieringen att avbrott i finansieringen kan undvikas.

Utskottet hänvisar till det som sagts ovan och understryker att den vid toppmötet i Bryssel antagna principen att jordbruksproduktionen ska kunna fortsätta i alla områden av gemenskapen, inbegripet områden med särskilda problem, bör beaktas på alla stadier av gemenskapens jordbruksreform.

Gemenskapen bör vidare se till att den gemensamma marknaden för jordbruksprodukter och livsmedel fungerar effektivt också i Europas yttersta områden, där befolkningstätheten är låg, avstånden är långa och de lokalföretag som kan erbjuda arbetstillfällen är små. Det är möjligt att problemen med marknadstillträde för lokala företag och producentprisbildningen samt övernationella företags missbruk av dominerande marknadsställning accentueras i Europas yttersta områden. Detta oavsett att gemenskapens marknad som helhet skulle fungera effektivt och

inga betydande hinder för marknadstillträde fanns. Utskottet anser att den gemensamma politiken bör garantera lika villkor för närings- och företagsverksamhet också i glest bebyggda och ogynnsamma områden. Också villkoren för pälsdjursnäring bör garanteras i Finland.

WTO-förhandlingarna om jordbruket har kommit i gång i Genève. Reformen av EU:s jordbrukspolitik har ingått som ett led i förberedelserna för WTO-förhandlingarna. Dessutom har EU beslutat om vissa ensidiga eftergifter för länderna. Utskottet anser att EU inte bör komma med några ytterligare eftergifter inför WTO-förhandlingarna om jordbruket.

Mellan EU och Mercosur pågår förhandlingar om ett frihandelsavtal. Utskottet hänvisar till det ovan anförda och menar att eftergifter inte får göras vid förhandlingarna och att ett avtal inte får ingås förrän resultat har uppnåtts i WTO-förhandlingarna. Detta för att garantera att EU inte blir dubbelbetalare.

### Skogsbruket

Utskottet konstaterar att det skiljer sig så pass mycket i målen för medlemsstaternas skogar och skogsbruk att det hittills inte ansetts nödvändigt att upprätta en särskild skogspolitik för EU. Därför har skogspolitiken ingen egen rättslig grund i de nuvarande fördragen eller förslaget till konstitution för Europa. Däremot antog rådet i december 1998 en gemensam skogsbruksstrategi för EU. Innehållet har ansetts vara bra och balanserat med hänsyn till olika hållbarhetsaspekter, men kommissionen har i stor utsträckning underlåtit att genomföra den. Skogsvårdsstrategin ska utvärderas under 2004. Enligt utskottets mening är det viktigt att man i utvärderingen ser till att synpunkter som är viktiga för vårt skogsbruk blir beaktade i beslut om att utveckla och uppdatera strategin.

Utskottet uppmärksammar att gemenskapens åtgärder i många avseenden inverkar på vårt skogsbruk. Skogsfrågor behandlas nu i många generaldirektorat och institutioner. Därför behövs det ökad samordning i behandlingen av skogsfrågor. Utgångspunkten bör vara att jord-

brukets näringsaspekter beaktas och att olika delar av ett hållbart skogsbruk analyseras på ett balanserat sätt. Här ingår också att erkänna skogsbrukets ekonomiska betydelse. Men gemenskapens åtgärder får inte innebära försök att samordna medlemsstaternas lagar och författningar utan gemenskapen bör främja bl.a. samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna. Syftet får inte heller vara att skapa en stödpolitik på området.

Vidare fäster sig utskottet vid att gemenskapslagstiftningens allmänna utveckling inte får leda till att skogsbruket i medlemsstaterna tappar i konkurrenskraft i relation till de argaste konkurrentländerna och områdena, i första hand Förenta staterna och Asien. Lissabonmålet att förbättra konkurrenskraften får inte glömmas bort när beslut fattas om detta.

När gemenskapslagstiftningen utvecklas gäller det också att uppmärksamma behovet av att

utvärdera de samlade effekterna. Vår skogsindustri fungerar på helt andra villkor än motsvarande industri i Centraleuropa. Dessutom spelar vår skogsindustri fortfarande en central roll för ekonomin. I beredningen av EU-rättsakter bör det därför ses till att nationella särdrag smidigt kan vägas in åtminstone i verkställighetsfasen.

Finland har goda och långvariga erfarenheter av hållbart utnyttjande av skogarna. Denna erfarenhet bör tas till vara också när förnybara naturresurser utnyttjas på gemenskapsnivå.

#### *Utlåtande*

Jord- och skogsbruksutskottet anför

*att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med särskild tonvikt på synpunkterna ovan.*

Helsingfors den 1 april 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent  
vordf. Harry Wallin /sd  
medl. Nils-Anders Granvik /sv  
Pertti Hemmilä /saml  
Matti Kauppila /vänt  
Esko Kiviranta /cent  
Katri Komi /cent  
Risto Kuisma /sd (delvis)  
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd  
Minna Lintonen /sd  
Eero Lämsä /cent  
Reijo Paaanen /saml  
Erkki Pulliainen /gröna  
Kimmo Tiilikainen /cent  
Pekka Vilks /cent  
Lasse Virén /saml  
ers. Unto Valpas /vänt (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.